

НАПРЯМ 8. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Краснопьоров Петро Вікторович

старший викладач кафедри авіаційного транспорту,

Інститут цивільної авіації

*Харківського національного університету повітряних сил
імені Івана Кожедуба*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-481-1-57>

ЕКСПОРТ-ОРІЄНТОВАНА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ У В'ЄТНАМІ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ ДЕСЯТИЛІТЬ

Економіка В'єтнаму зазнала суттєвої структурної трансформації, починаючи з провадження політики реформ у 1986 році (Đổi Mới). Після закінчення американського військового втручання у В'єтнамі (1975 р.), В'єтнам характеризувався, як аграрна, сільськогосподарська економіка.

Після впровадження політики реформ більшість економічних показників В'єтнаму суттєво покращились. Країна досягла суттєвого прогресу у підвищенні показників економічного зростання та скороченні бідності.

Окрім цього, індустріалізація суттєво змінила економічну структуру В'єтнаму протягом останніх десятиліть. Доля сільського господарства у ВВП скоротилася з 32% у 1990 році до 17% у 2009 році, та до 11% у 2023 році [1]. У той час, як доля промислового сектору зросла від 25% у 1990 році до 42% у 2009 році. Також суттєво змінилась структура зайнятості. Якщо у 1990 році у сільському господарстві було зайнято 72% працюючого населення, то у

2009 році вже 54%, а у 2022 році – 27,5%. У той же час у промисловому виробництві у 1990 році було зайнято 11%, у 2009 році – 20%, а у 2022 році – 33,4% [2].

Показники економічного зростання у **В'єтнаму** протягом останніх декількох десятиліть – були досить високі, і взагалі, наближені до рівня «економічного дива». Наведемо дані зростання ВВП **В'єтнаму** у період 2015–23 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Темпи розвитку економіки В'єтнаму (зростання ВВП)

Рік	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Темпи зростання ВВП В'єтнаму	7,0%	6,7%	6,9%	7,5%	7,4%	2,9%	2,6%	8,1%	5,0%

Джерело: [3]

Наведемо деякі статистичні данні, які характеризують стан експорту у В'єтнамі. Насамперед, розглянемо показники загального об'єму експорту В'єтнаму та його долі у ВВП країни (табл. 2).

Таблиця 2

Загальний об'єм експорту В'єтнаму та його доля у ВВП країни

Рік	Експорт (млн. дол. США)	Експорт, як % від ВВП
1980	\$338.0M	1.21%
1990	\$2,404.0M	37.15%
2000	\$14,483.0M	36.60%
2010	\$72,236.7M	50.48%
2015	\$162,064.7M	68.45%
2020	\$282,628.9M	81.55%
2022	\$371,288.4M	91.09%
2023	\$353,781.8M	81.59%

Джерело: [4]

Як можна побачити з наведених даних протягом останніх 20–25 років швидко зростає як загальний обсяг експорту В'єтнаму та й доля експорту як відсоток від ВВП країни (у 1980 році лише 1,21%, станом на 2023 рік вже 81,59%).

Швидке зростання експорту В'єтнаму економісти пояснюють тим, що дешева вартість робочої сили та низькі витрати на комунальні послуги сприяли збільшенню прямих іноземних інвестицій у виробничий сектор.

Якщо розглянути структуру експорту В'єтнаму, то можна відмітити суттєві покращення асортименту експортних товарів. На фоні швидкого зростання загальних обсягів експорту В'єтнаму та суттєвого підвищення розміру експорту як відсотка від ВВП країни, можна помітити зростання долі складної, наукоємної продукції (електроніка, комп'ютери, мобільні телефони, устаткування, електричні машини, обладнання), у той час як доля сировини та сільськогосподарської продукції постійно зменшувалась.

Якщо у 2004 році основними статтями експорту В'єтнаму були: сира нафта(22,1%), текстиль та одяг (17,1%), взуття (10,5%), риба та морепродукти (9,4%), а електроніка мала лише частку 4,1% від загального обсягу експорту [5], то вже у 2023 році основна доля експорту приходилась на наукоємну продукцію з високою доданою вартістю: електричні машини та обладнання, електроніка, комп'ютери та комп'ютерні компоненти. В таблиці 3 наведено конкретні дані, щодо структури експорту В'єтнаму.

Таким чином, можна зробити висновки, що експорт-орієнтована модель економічного зростання у В'єтнамі довела свою ефективність. Протягом останніх 20–30 років В'єтнам демонструє швидкі темпи економічного зростання. Експорт В'єтнаму також зростає швидкими темпами, покращується його структура. Економіка В'єтнаму стає більш конкурентоспроможною.

Таблиця 3

Структура експорту В'єтнаму

Група товарів	2004 [5]	2018 [6]	2023 [7] (структура експорту у %)	2023 (альтернативні дані, обсяг експорту у млрд дол.) [8]
Загальний обсяг експорту (млрд дол.)			424	354,67
Електроніка, комп'ютери та комп'ютерні компоненти	4,1%			57,34
Мобільні телефони та запчастини для них				52,38
Устаткування, інструменти, запчастини		5,48%	10,5%	43,13
Текстильна продукція	17,1%	10,56%	9,7%	33,33
Взуття	10,5%	7,83%	6,71%	20,24
Транспортні засоби та запчастини			1,3%	14,16
лісоматеріали та дерев'яні вироби			1,23%	13,47
Риба та морепродукти	9,4%	1,94%	1,11%	8,97
Залізо та сталь			1,6%	8,35
Фрукти та овочі				5,6
Сира нафта	22,1%			
Електричні машини та обладнання		40%	43,9%	
Меблі, постільна білизна, матраци та ін.		3,38%	3,7%	
Оптичне, фотографічне, медичне, обладнання тощо		2,15%	1,13%	
Кава, чай, мате та спеції		1,52%	1,04%	
Вироби зі шкіри, шорно-сідельні вироби та упряж, дорожні товари тощо.		1,45%	1,09%	

Модель експорт-орієнтованого економічного зростання В'єтнаму може бути корисною для багатьох інших країн, що розвиваються.

Література:

1. Wikipedia, the free encyclopedia. Economy of Vietnam. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Vietnam (дата звернення: 20.02.2025).
2. Doan T., Tuyen, Tran T. Industrialization, economic and employment structure changes in Vietnam during economic transition. 2011. URL: https://www.researchgate.net/publication/48375680_Industrialization_economic_and_employment_structure_changes_in_Vietnam_during_economic_transition (дата звернення: 23.02.2025).
3. Countryeconomy. Vietnam GDP – Gross Domestic Product. URL: <https://countryeconomy.com/gdp/vietnam> (дата звернення: 23.02.2025).
4. Countryeconomy. Vietnam – Merchandise Exports. URL: <https://countryeconomy.com/trade/exports/vietnam> (дата звернення: 23.02.2025).
5. Wikipedia, the free encyclopedia. Economy of Vietnam, Exports. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Vietnam#Exports (дата звернення: 23.02.2025).
6. Vietnam Export Data. What Vietnam Mostly Exports?. URL: <https://www.vietnamtrades.com/vietnam-export-data.html> (дата звернення: 26.02.2025).
7. OEC World. Vietnam, Exports (2023). URL: <https://oec.world/en/profile/country/vnm?depthSelector1=HS2Depth> (дата звернення: 26.02.2025).
8. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/985814/vietnam-major-export-commodity-turnover/> (дата звернення: 27.02.2025).